

Cultuur en educatie onder één dak

De nieuwe onderbouw biedt veel ruimte om cultuureducatie te integreren in het curriculum. Voor leerlingen van het Hooghuis Lyceum (Oss) en het Amadeus Lyceum (Utrecht) is het al normaal hun creativiteit en verbeeldingskracht in het lesprogramma of in naschoolse activiteiten uit te leven.

“Cultuurprofiel scholen zijn niet bedoeld als voorportaal voor de kleinkunstacademie. Maar leerlingen die voor onze school kiezen, hebben natuurlijk wel meer dan gemiddelde belangstelling voor kunst en cultuur”, zegt sectordirecteur Michiel Maas van het Amadeus Lyceum. Het initiatief om een school op te zetten waarin het nieuwe leren en een cultuurprofiel hand in hand konden gaan, ontstond binnen de Willibrordusstichting in Utrecht, waartoe het Amadeus – voortgekomen uit het Dr. F.H. de Bruijne Lyceum – behoort. Met subsidie van OCW en ondersteuning van KPC Groep ging de eerste brugklas met ongeveer 100 leerlingen vorig schooljaar van start.

Het leergebied ‘kunst en cultuur’ neemt vanaf het eerste leerjaar een belangrijke plaats in het curriculum in. Cultuur speelt in alle onderdelen van het onderwijs een rol. Een ruimte waar muziek gemaakt kan worden en een theaterzaaltje maken vanzelfsprekend deel uit van het huidige schoolgebouw. Met als motto ‘Cultuur en educatie onder één dak’ gaat de school naar verwachting in 2007 een gebouw delen met een bibliotheek en een kunstencentrum op de cultuurcampus van de wijk Vleuterweide in Leidsche Rijn.

Musicalkoor

Zelfstandig werken en indelen van eigen tijd is leerlingen in het kader van het nieuwe leren niet vreemd: het past in alle opzichten bij hun leerstijl. Toch zijn dat voor de school niet de belangrijkste pijlers waarop het onderwijsproces rust. Kenmerkend voor het Amadeus is dat kunst en cultuur worden ingezet als middel om het leren te stimuleren. Kunst en cultuur zijn herkenbaar in het totale onderwijsprogramma van de leerlingen. Om dit te mogelijk te maken krijgen ze natuurlijk ook training in de verschillende podium- en atelierkunsten, zodat ze culturele vaardigheden kunnen ontwikkelen. Drama, toneel, muziek en beeldende vorming bieden uitstekende mogelijkheden om op een creatieve manier de opgedane kennis toe te passen.

Het culturele karakter van de school komt ook tot uiting in het buitenschoolse aanbod, zoals cursussen op audiovisueel gebied of deelname aan een musicalproductie of theaterstuk. Maas: “Als school leggen wij daarvoor de contacten met instellingen in de buurt. Onze leerlingen kunnen kiezen uit een gevarieerd aanbod en de belangstelling is groot. Nog niet zo lang geleden hebben we onze leerlingen bijvoorbeeld de kans geboden mee te doen met een musicalkoor: bijna de helft wilde deelnemen.” De leerlingen van het Amadeus zijn niet alleen enthousiast over de nieuwe manier van leren, maar nemen ook zelf initiatieven voor culturele activiteiten. Maas is ervan overtuigd dat hiermee een solide basis is gelegd om leerlingen met hart voor kunst en cultuur een goede opleiding voor hun toekomst te bieden.

Vorm en ambacht

Het Hooghuis Lyceum is een brede fusieschool die sinds augustus 2000 als enige in Oss en omstreken praktijkonderwijs tot en met gymnasium aanbiedt. In hetzelfde schooljaar is de school gestart met CREAS, de creatieve klas. De leerlingen voor deze creatieve klas worden al in het eerste leerjaar geselecteerd. Ze krijgen geen cijfers, maar moeten wel een creatief groepsproces willen doormaken. Alle lessen vinden bovendien in hun vrije tijd plaats.

De mbo-afdeling Design Art Technology (DAT) van het Koning Willem I College in 's-Hertogenbosch is intensief bij dit proces betrokken. Als snel ontstond dan ook de behoefte aan een speciale afdeling die aansluit op DAT en een soortgelijke opleiding bij Sint Lucas in Boxtel. In 2002 startte de school daarom met de voorbereidingen voor een afdeling 'Vorm en Ambacht'. Leerlingen die hiervoor kiezen, bekwamen zich gericht en op een gespecialiseerde manier in allerlei technische ontwerpvaardigheden, zoals opleidingen in communicatie en reclame, interieur en presentatie, vastgoed en onderhoud, opleidingen voor vormgever, (meubel)ontwerper, fotograaf en cameraman, 3D-webdesigner, theater- of animatietechnicus en medewerker tentoonstellingsbouw. Creativiteit en verbeelding vormen de fundamenteën van deze afdeling.

Vervolgperspectief

De nieuwe opleiding van het Hooghuis past volgens Frans Joseph Claessens, locatiedirecteur Oss-West, perfect in de onderwijsvisie van de school. “Op basis van verkenningen over hoe ons onderwijs er in 2015 uit zal moeten zien, werken wij planmatig aan conceptontwikkeling en onderwijsprocessen. Kwaliteit berust immers niet op toeval, maar kun je sturen door gericht aan onderwijsvernieuwing te werken. Dat houdt in: professioneel te werk gaan, recht doen aan verschillen, het

onderwijsproces centraal stellen door verantwoorde en boeiende trajecten in te richten voor docenten én leerlingen. De nieuwe afdeling 'Vorm en Ambacht' is daar een goed voorbeeld van: leerlingen zijn er door geboeid en hebben bovendien een vervolgperspectief voor ogen." De samenwerking met het mbo verloopt immers prima, meent hij: "Onze leerlingen van 'Vorm en Ambacht' volgen regelmatig workshops om kennis te maken met de verschillende niveaus van opleidingen bij DAT. De docenten wisselen onderling ervaringen uit en werken vaak samen. Ook het portfolio ontwikkelen we gezamenlijk. Voor een leerling van 'Vorm en Ambacht' wordt de afsluiting van het opleidingstraject - bij voldoende inzet en minimaal 90% aanwezigheid - met een mbo-diploma gegarandeerd."

CULTUURPROFIELSCHOLEN

Een aantal scholen wil kunst en cultuur inzetten bij schoolontwikkeling. Om hen een extra impuls te geven zich te profileren op dit terrein, heeft het Ministerie van OCW de Begeleidingscommissie Cultuurprofiel scholen in het leven geroepen. Hoewel slechts aan een beperkt aantal pilots werd gedacht, bleek de belangstelling voor dit project zo groot, dat het initiatief inmiddels is uitgegroeid tot een golfbeweging van onderwijsvernieuwing. Om dit proces in goede banen te leiden coördineert en ondersteunt de begeleidingscommissie de initiatieven van scholen.

Op 3 november 2006 zal zij een grote landelijke uitwisselingsmanifestatie organiseren, waar alle deelnemende scholen zich presenteren en verschillende materialen, draaiboeken, lesbrieven, organisatieschema's en clusterprogramma's aanbieden.

Scholen die op de hoogte willen blijven van het project Cultuurprofiel scholen kunnen zich aanmelden voor een digitale nieuwsbrief bij www.kpcgroep.nl/cultuurprofiel scholen. Op dit site-onderdeel zijn behalve achtergrondinformatie ook praktische instrumenten te vinden die voor eigen gebruik te downloaden zijn, zoals checklisten op weg naar een cultuurprofiel school. Zie ook www.cultuurplein.nl voor de ondersteuning van culturele activiteiten in de onderwijspraktijk.